

Haderslev

Miljøgodkendelse af LILLEBÆKGÅRD UDSIGTSVEJEN 11 6510 Gram

Jf. § 16 a stk. 1 i Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning mv.

(LBK nr. 1020 af 06/07/2018)

11. januar 2019

Haderslev Kommune

Datablad

Kontaktoplysninger	
Ansøgers navn og adresse	Carsten Gammelgård Udsigtsvejen 11 6510 Gram Mobil: 2622 2329 E-mail: cmg@bbsyd.dk
Ansøgers CVR	Cvr-nr. 32002730
Ansøgers CHR	51622
Kontaktperson	Carsten Gammelgård
Ansøgers konsulent	Syddansk Landboforening Birgitte Madsen Tlf.nr.: 7320 2600 E-mail: bm@slf.dk
Ejer	Carsten Gammelgård
Ejendom	Lillebækgård
Ejendommens adresse	Udsigtsvejen 11, 6510 Gram
Ejendomsnummer	5100000659
Matr. Nr.	Matr. nr. 513 Kastrup, Gram
Tilsynsmyndighed	Haderslev Kommune
Journal nr.	18/13932
Ansøgnings-id	Skema nr. 203960 version 4

Indholdsfortegnelse

1	Baggrund	5
2	Ikke-teknisk resume	5
3	Afgørelse	8
3.1	Dispensation	8
3.2	Miljøgodkendelse	9
3.3	Offentlighed og høring	10
3.4	Klagevejledning	10
4	Vilkår	13
4.1	Generelle vilkår	13
4.2	Vilkår vedrørende anlægget	13
4.3	Vilkår vedrørende egenkontrol	17
5	Miljøteknisk beskrivelse og kommunens vurderinger	18
5.1	Generelt	18
5.2	Staldanlæg	18
5.3	Husdyrbrugets lokalisering – afstandskrav	20
5.4	Husdyrbruges landskabelige placering og planmæssige forhold	22
5.5	Produktionsareal	22
5.6	Husdyrgødning	23
5.7	Foder	25
5.8	Ammoniakemission, Naturvurdering og Bilag IV-arter	25
5.9	Jord, grundvand og overfladevand	26
5.10	Lugt	27
5.11	Støjklender og rystelser	29
5.12	Støv	29
5.13	Fluer og skadedyr	30
5.14	Transport, til- og frakørsler	30
5.15	Lys	31
5.16	Affald, kemikalier og pesticider	31
5.17	Uheld	32
5.18	Ophør	32
5.19	Egenkontrol	32
5.20	Anvendelse af BAT – Bedste tilgængelige teknologi	33
5.20.1	BAT-krav - Emissionsgrænseværdi for ammoniak	33
5.21	Miljøkonsekvensrapport	34
5.22	Samlet vurdering	35
	Bilag 1: Grundlag for vilkår og lovgivning	36
	Bilag 2: Situationsplan	37
	Bilag 3: Miljøkonsekvensrapport	38
	Bilag 4: Lugtkonsekvenszonen	41

Bilag 5: Ansøgers proportionalitetsberegninger	42
Bilag 6: Opbevaringskapacitet.....	43
Bilag 7: Naturvurdering.....	45
Bilag 7a – Kort over kategori 1 og 2 natur samt Natura 2000 ved anlæg.....	50
Bilag 7b – Kort over kategori 3 natur ved anlæg.....	51
Bilag 7c – Kort over § 3 natur ved anlæg.....	52
Bilag 7d – Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg	53
Bilag 7e – Potentielle bilag IV arter	54

1 Baggrund

Carsten Gammelgård ansøger om § 16 a miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven¹ for at kunne udvide besætningen af malkekvæg på ejendommen Udsigtsvejen 11, 6510 Gram.

Ansøgningen om § 16 a godkendelse er indkommet den 3. maj 2018 med skemanr. 203960.

Ejendommen har i forvejen en § 12 miljøgodkendelse fra 25. januar 2011 samt et tillæg fra 2015, hvor tillægget dog kun omhandler ændringer i udbringningsarealerne. Godkendelsen fra 2011 giver bl.a. mulighed for at opføre en tilbygning til kostalden og en ny gyllebeholder, men disse er ikke blevet etableret indenfor udnyttelsesfristen på 5 år. Godkendelsen til disse to bygninger er derfor bortfaldet.

Produktionsarealet ændres fra 2.405 m² til 2.883 m².

Ammoniakemissionen er på 3.931 kg NH₃-N. Herved overstiges 3.500 kg N/år, hvorved miljøgodkendelsen skal være en § 16 a stk. 1.

Med den nye lovgivning fra 2017 ændres miljøgodkendelsen fra at være baseret på antal producerede dyr om året til at være baseret på antal m² produktionsareal samt de ansøgte dyretyper. Det maksimale antal dyr i produktionsarealet er fremover reguleret af de til enhver tid gældende dyrevelfærdsregler.

2 Ikke-teknisk resume

Produktion

Carsten Gammelgård ansøger om § 16 a miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven² for at kunne udvide bedriften på ejendommen Udsigtsvejen 11, 6510 Gram. Husdyrholdet består af malkekøer, kvier og tyrekalve.

Godkendelsen omfatter:

- Kostald på 1819 m² produktionsareal til køer og kvier
- Kalvehytter på 300 m² produktionsareal
- Ny tilbygning til kostald på 414 m² produktionsareal
- Nye kalvehytter på 270 m² produktionsareal
- Nye kalvebokse i eksisterende lade på 80 m² produktionsareal
- Gyllebeholder på 319 m² overfladeareal (1400 m³)
- Ny gyllebeholder på 926 m² overfladeareal (5000 m³)
- Ny udvidelse af plansiloarealet med 600 m² fra 2430 m² til i alt 3030 m²
- Foderlade

Samtidig udgår den gamle ungdyrstald og kviestald. Se bygningerne på Bilag 2.

Placering

Den nye tilbygning og de nye kalvehytter bygges i direkte forlængelse af hhv. den eksisterende kostald og de eksisterende kalvehytter langs med kostalden. Desuden indrettes et hjørne af foderladen til kalvebokse. Disse nye produktionsarealer er således i direkte sammenhæng med ejendommens bygningsmasse, og det vurderes, at bygningerne ikke vil påvirke de landskabelige værdier omkring ejendommen.

¹ Bekendtgørelse nr. 1020 af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. af 06/07/2018

² Bekendtgørelse nr. 1020 af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. af 06/07/2018

Den store ensilageplads udvides også i direkte forlængelse af den eksisterende.

Den nye gyllebeholder placeres syd for kostalden og så tæt på denne som muligt. Alle afstandskrav overholdes.

Ammoniak

Bedste tilgængelig teknologi (BAT) for ammoniakfordampning: Der anvendes BAT-kravet for eksisterende stalde, der har opfyldt BAT-krav i en tidligere godkendelse, samt BAT-krav for nye stalde mht. de tre nye staldafsnit. Den nye tilbygning ønskes opført med samme gulvtype, som den eksisterende kostald, dvs. med spalter. Denne gulvtype er ikke længere "bedste tilgængelig teknologi", så BAT-kravet mangler reduktion af 139 kg N i at blive opfyldt. I henhold til godkendelsesbekendtgørelsen og Miljøstyrelsens Vejledning kan BAT-kravet imidlertid fraviges, hvis der er tale om en mindre tilbygning og opfyldelsen ikke er proportional på grund af den eksisterende indretning og drift i den stald, der ønskes udvidet.

Haderslev Kommune vurderer i forlængelse heraf, at for denne sag skal BAT-kravet fastsættes, så det er 139 kg højere.

Det ansøgte projekt vurderes ikke at give anledning til væsentlig påvirkning af ammoniakfølsomme naturtyper. Det nærmeste Kategori 1 område er skovnatur 8,2 km sydvest for ejendommen, hvor beregning af totalammoniakdepositionen viser 0,0 kg NH₃-N. Det nærmeste Kategori 2 område er en mose 3,4 km øst for ejendommen, som også modtager 0,0 kg N. Det udpegede Kategori 3 områder er en mose 500 m mod nord, som modtager 0,1 kg NH₃-N i merdeposition. Den fastlagte depositionsgrænse på 1,0 kg N bliver hermed overholdt.

Af øvrige § 3-områder har Haderslev Kommune udpeget en sø 350 m mod nord, som modtager 0,5 kg NH₃-N i totaldeposition. Da merdepositionen kun er 0,1 kg N, vurderes det, at husdyrholdet ikke vil medføre nogen tilstandsændring på søen.

Lugt

Lugten fra staldene beregnes i ansøgningsskemaet til tre områdetyper:

Områdetype	Mindste geneafstand	Faktisk vægtet afstand
Enkelt-bolig uden landbrugspligt	95 meter	461 meter
Samlet bebyggelse	219 meter	659 meter
Byzone	328 meter	2005 meter

Lugtberegningerne viser, at ejendommen overholder lugtgenekriterierne til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone, og det vurderes, at beboelserne ikke vil mærke væsentlige lugtgener.

Øvrigt

Det forventes desuden, at antallet af transporter samt støv, støj, lys og skadedyr ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Ansøgningen indeholder en miljøkonsekvensrapport (Bilag 3). Rapporten vurderes at være tilstrækkelig, og indgår i den samlede vurdering.

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige påvirkninger af omgivelserne og miljøet, når godkendelsens vilkår overholdes.

3 Afgørelse

3.1 Dispensation

GRUSVEJEN ER IKKE EN FÆLLESVEJ, DA DEN ENDER BLINDT VED MARKSKEL

Den nye gyllebeholder ønskes placeret syd for staldene, se figuren herunder. Gyllebeholderen overholder afstandskravet på 25 m til vandboringen mod sydøst, men bliver placeret 5 m fra grusvejen lige syd for. Afstandskravet er 15 m til fællesvej.

Grusvejen er ganske vist ikke længere i brug som fællesvej, da den er overpløjet længere mod vest, men den er registreret som kommunal vej med matrikel 631.

Dispensationsansøgningen er begrundet i et ønske om at holde alle driftsbygningerne samlet, hvilket også er udgangspunktet i husdyrbrugloven.

Haderslev Kommune vurderer, at den ønskede placering af gyllebeholderen tæt på vejen er miljømæssigt forsvarlig. Grusvejen anvendes kun af ansøger i forbindelse med markarbejdet. Syd for vejen ligger en mark, som også ejes af ansøger og matriklen indgår i den samme samlede, faste ejendom, som det ansøgte husdyrhold. Der er derfor ikke foretaget ”nabo”høring.

Det vurderes, at gyllebeholderen vil blive synlig, men den afskærmes for naboerne mod øst og sydøst af det blivende læhegn. Gyllebeholderen er afskærmet for naboen mod nord af ejendommens bygninger, og mod vest af et andet læhegn. Der er ikke nogen færdsel af andre på grusvejen, som der skal tages hensyn til.

Med baggrund i ovenstående meddeler Haderslev Kommune i medfør af Husdyrgodkendelseslovens § 9, stk. 3 dispensation fra kravet i § 8, stk. 1, nr. 4 vedrørende afstand fra gyllebeholder til vej.

Der stilles vilkår om, at læhegnet mod syd skal opretholdes.

3.2 Miljøgodkendelse

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse efter § 16 a stk. 1 i husdyrbrugloven på Udsigtsvejen 11, 6510 Gram ved Carsten Gammelgård, cvr 320002730.

Afgørelsen omfatter miljøgodkendelse af

- Kostald på 1819 m² produktionsareal til køer og kvier
- Kalvehytter på 300 m² produktionsareal
- Ny tilbygning til kostald på 414 m² produktionsareal
- Nye kalvehytter på 270 m² produktionsareal
- Nye kalvebokse i eksisterende lade på 80 m² produktionsareal
- Gyllebeholder på 319 m² overfladeareal (1400 m³)
- Ny gyllebeholder på 926 m² overfladeareal (5000 m³)
- Ny udvidelse af plansiloarealet med 600 m² fra 2430 m² til i alt 3030 m²
- Foderlade

Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af kapitel 4.

I forbindelse med denne godkendelse, som er en udvidelse og samtidig en overgang til ”stipladsmodellen”, ophæves den tidligere § 12 godkendelse fra 2011 og tillægget hertil fra 2015.

Miljøgodkendelsen gives under forudsætning af, at vilkårene i kapitel 4 og de til enhver tid gældende regler på området overholdes, også selv om reglerne evt. skærpes i forhold til denne godkendelse (se Bilag 1).

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder bekendtgørelsens beskyttelsesniveauer for BAT, for ammoniakdeposition på naturområder og for lugt
- Ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- Ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller af rødlistet
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Med denne godkendelse har Haderslev Kommune ikke taget stilling til eventuelle tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning, som for eksempel byggeloven, miljøbeskyttelsesloven eller arbejdsmiljøloven.

Jævnfør §§ 39 - 41 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, skal en § 16 a stk. 1 miljøgodkendelse ikke tages op til revurdering.

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet senest 6 år efter meddelelsesdatoen dvs. senest den 11. januar 2025. Hvis miljøgodkendelsen derefter ikke udnyttes helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet i de pågældende tre år.

Dato for godkendelse: 11. januar 2019

Line Olsen

Miljømedarbejder
Miljø, Haderslev Kommune

Journal nr.: 18/13932
Udarbejdet af: Grete Mørch Sørensen, NIRAS

3.3 *Offentlighed og høring*

Forannoncering

Ansøgningen blev offentliggjort på Kommunens hjemmeside den 11. juli 2018. Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Høring af naboer og parter

For 16 a. Naboer og parter, herunder boliger indenfor konsekvensradius for lugt på 376 meter (Bilag 4) samt ansøger selv og øvrige, der har anmodet om orientering i sagen, fik tilsendt eller blev orienteret om udkast til miljøgodkendelse den 26. november 2018 med en frist på 30 dage til at indsende bemærkninger.

Der indkom ingen bemærkninger.

3.4 *Klagevejledning*

Miljøgodkendelsen af Udsigtsvejen 11, 6510 Gram i henhold til § 16 a stk. 1 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, vil blive offentliggjort den 11. januar 2019 på hjemmesiden Digital MiljøAdministration, dma.mst.dk. Du skal søge på adressen under offentliggørelser.

Klagefristen er fire uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være modtaget senest fredag den 8. februar 2019. Ansøger vil ved klagefristens udløb få besked om kommunen har modtaget klager.

Det er muligt for enhver med individuel væsentlig interesse i en sag at påklage afgørelsen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune, som har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Klager betaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende (2016-niveau).

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Simmerstedvej 1A, 1., 6100 Haderslev eller teknikmiljoe@haderslev.dk. Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En klage over miljøgodkendelsen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Udnyttelse af miljøgodkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, der er fastsat i denne godkendelse. Udnyttelsen af miljøgodkendelsen sker på eget

ansvar, idet Miljø- og Fødevarerklagenævnet i tilfælde af klage kan ændre eller ophæve en miljøgodkendelse.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Husdyrgodkendelsesloven. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter miljøgodkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der i medfør af Offentlighedslovens § 7³ er mulighed for aktindsigt i sagen. Tidspunktet for eventuelt gennemsyn af sagen kan aftales telefonisk med Haderslev Kommune på 74 34 21 45.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Som brev eller e-mail til implicerede parter:

- Ansøger: Carsten Gammelgård, Udsigtsvejen 11, 6510 Gram
e-mail: cmg@bbsyd.dk

Som brev til naboer indenfor lugt konsekvenszonen på 376 meter (se bilag 4):

Udsigtsvejen 11	6510 Gram
Udsigtsvejen 13	6510 Gram
Udsigtsvejen 10	6510 Gram
Feltvej 1	6510 Gram
Udsigtsvejen 9	6510 Gram

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Ansøgers konsulent: Birgitte Madsen, Billundvej 3, 6500 Vojens
e-mail: bm@slf.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn-haderslevsager@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til hjemmesiden dma.mst.dk:

- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Syd, Nytorv 2, 1. sal, 6000 Kolding
e-mail: sesyd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@ae.dk

³ Lov om offentlighed i forvaltningen - [LOV nr 606 af 12/06/2013](#).

Haderslev

- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson1@outlook.dk
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund v/ Morten Ringive
e-mail: mri@fleggaard.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

4 Vilkår

Godkendelsen gives under forudsætning af, at produktionen opfylder følgende vilkår:

4.1 *Generelle vilkår*

1. Godkendelsen omfatter de landbrugsmæssige aktiviteter, der er knyttet til bygningerne på ejendommen Udsigtsvejen 11, 6510 Gram.
2. Det er den ansvarlige for driften af anlægget, der er ansvarlig for at vilkårene overholdes. Eventuelle ændringer i ejerforhold og/eller hvem, der er ansvarlig for husdyrbrugets drift, skal meddeles til Haderslev Kommune.
3. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af denne miljøgodkendelse på ejendommen.

4.2 *Vilkår vedrørende anlægget*

Placering af nye stalde

4. Der kan etableres en ny ”tilbygning 15” til den eksisterende ”kostald 1” med placering som vist på Bilag 2. Tilbygningen kan være op til ca. 15 m lang og rumme et produktionsareal på 414 m². Tilbygningen skal opføres i farver og materialer, der ligner den eksisterende kostald 1.
5. Det eksisterende læbælte syd for stalden og for den nye gyllebeholder skal bibeholdes.
6. Der kan etableres et område med nye kalvehytter på 270 m² produktionsareal på nordsiden af kostalden, i forlængelse af de eksisterende kalvehytter.
7. Kalvehytterne skal have fast bund og afløb til opsamlingsbeholder.
8. Der kan etableres et nyt produktionsareal til strøede kalvebokse på 80 m² i eksisterende lade (se placering på Bilag 2).
9. Det nye staldafsnit i laden skal indrettes med fast bund og afløb eller med fast bund og en kantafgrænsning, der indeslutter dybstrøelsen.

Produktionsareal

10. Husdyrbrugets produktionsareal, staldsystem og teknologi samt dyrearter og dyretyper skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
1 Kostald	2592	Blandet ventilation	3 m	(#54969) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1740
				(#54970) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	79
5 Eksisterende kalvehytter	300	Blandet ventilation	3 m	(#54978) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	300
15 Tilbygning	527	Blandet ventilation	3 m	(#54979) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	207
				(#54981) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	207
21 Dybstr i lade	80	Blandet ventilation	3 m	(#54977) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	80
Nye kalvehytter	270	Blandet ventilation	3 m	(#63607) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	270
Sum						2883

Der er ikke vilkår til ventilationssystem eller til antal måneder udegående.

Husdyrgødning

11. Der kan etableres en gyllebeholder på 926 m² (5000 m³) med placering som vist på Bilag 2.

Gyllebeholderen skal placeres mindst 25 m fra markvandsboring DGU 150.1013 og i øvrigt følge husdyrgødningsbekendtgørelsens krav.

12. Husdyrbrugets husdyrgødningslagre skal overholde følgende maksimale overfladeareal:

Gyllebeholder 1400 m ³	319 m ²
Gyllebeholder 5000 m ³	926 m ²

13. Pumper og maskiner til transport af gylle (pumpning af gylle til gyllevogne) altid skal være under opsyn, når de er i brug. Herudover skal pumpeanlægget være udformet således, at uvedkommende ikke kan aktivere pumpen, hvorved der kan ske utilsigtet udpumpning af gylle.
14. Hvis der ikke bruges traktor med sugeanordning, skal der anlægges en beton tankplads ved gyllebeholderen, med opsamling som kan opsamle evt. gylle som spildes, når der pumpes over. Pladsen skal holdes fri af tankvæggen, så der ikke kan overføres kræfter til denne med evt. skade på tanken til følge og den skal være 2 meter længere og bredere end tankvognen.
15. Fast møg fra småkalve skal placeres på en vogn, der står på et befæstet areal med afløb til gyllesystemet, indtil møget opfylder kravene til kompost.
16. Komposteret dybstrøelse i markstak skal placeres mindst 300 m fra nabobeboelser.

Foder

17. Den store ensilageplads kan udvides fra 4 til 5 sektioner, dvs. fra 2050 m² til 2650 m² med placering som vist på Bilag 2.
18. Afløbsbrønde fra plansiloer skal friholdes for ensilage, sand og lignende, så ensilagesaft og overfladevand kan ledes frit til særskilt beholder.
19. Ensilage i markstak skal placeres mindst 200 m fra nabobeboelse.
20. Ensilage i markstak må højst være placeret samme sted i 24 måneder, og der skal gå mindst 5 år, inden der igen placeres ensilage samme sted. Tidspunkt og placering skal noteres på et kort, der kan forevises ved tilsyn.

Jord, grundvand og overfladevand

21. Al vask af maskiner, redskaber, foderanlæg, m.v. skal foregå på en støbt, fast plads, såfremt vaskevandet kan indeholde husdyrgødning, foderrester og lignende, og bortledning af spildevandet skal ske til en opsamlingsbeholder.
22. Arealer, hvor der sker påfyldning af gylle til gyllebeholder, skal befæstes med afløb til opsamlingsbeholder. Ved befæstet areal forstås et areal, der er befæstet med et for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale, der kan modstå påvirkningerne fra køretøjer og vogne ved fyldning og tømning.

Befæstet areal kan undlades, hvis der anvendes gyllevogn med påmonteret pumpeudstyr og returløb, så spild bliver undgået.

23. Afløbsbrønde, tagedløb og lignende skal sikres, så der ikke ved uheld kan afledes gylle til drænsystemet.
24. Tanke til opbevaring af olie/diesel skal være placeret på fast og tæt bund, så der ikke er mulighed for afløb til jord, overfladevand eller grundvand, og således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale.
25. Tanke skal være sikret mod påkørsel.

Lugt

26. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at båse, gangarealer og foderarealerne bund holdes tørre, og at fodringsanlægget holdes rent. Stalde skal rengøres minimum én gang årligt.
27. Såfremt der opstår lugtgener, som kommunen vurderer, er væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne. Planen skal accepteres af kommunen og derefter gennemføres.

Støj

28. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbruget på ejendommens bygningsparcel må i intet punkt – målt på naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen – overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A):

Tidspunkt	Støjgrænser	Reference tidsrum
Dag		
Mandag - fredag kl. 07 - 18	55 dB(A)	8 timer
Lørdag kl. 07 – 14	55 dB(A)	7 timer
Lørdag kl. 14 – 18	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdag kl. 07 - 18	45 dB(A)	8 timer
Aften		
Alle dage kl. 18 – 22	45 dB(A)	1 time
Nat		
Alle dage kl. 22 – 07	40 dB(A)	½ time

Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige ovenstående grænseværdier med mere end 15 dB(A) ved alle beboelser. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden.

Støjvilkårene for landbrugsdrift omfatter al støj fra virksomheden, dvs. også støj fra andet end faste, tekniske installationer på ejendommens bygningsparcel, dog ikke støj fra f.eks. markdriften.

29. Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen.

Støv

30. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår støvgener, som vurderes at være væsentligt større end det, der kan forventes, skal virksomheden for egen regning gennemføre foranstaltninger, som minimerer generne.
31. Fodersiloer skal indrettes således at støvgener i forbindelse med indblæsning undgås.

Skadedyr

32. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). Stalde, lagre og andre anlæg holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.
33. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
34. Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Institut for Agroøkologi. Retningslinjerne kan ses her: <http://www.dpil.dk/>

Lys

35. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende.

Uheld

36. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
37. Beredskabsplanen skal revideres en gang årligt og påføres dato for revision.
38. "Nærved uheld" skal registreres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover.

Ophør

39. Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.

40. Ved husdyrbrugets ophør fjernes tilbageværende husdyrgødning, ejendommen ryddes for affald, kemikalier, døde dyr, spildevand, foder mv. Alt bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.

4.3 *Vilkår vedrørende egenkontrol*

41. Ved tilsyn skal kommunen have adgang til relevant dokumentation for overholdelse af vilkårene. Det kan fx være i form af opgørelse af produktionsarealet, overfladearealet af gødningsopbevaringsanlæg, samt logbog for drift og vedligehold af staldsystemer.

5 Miljøteknisk beskrivelse og kommunens vurderinger

Den miljøtekniske beskrivelse danner grundlag for de vilkår, som meddeles i miljøgodkendelsen. Vurderingen skal belyse konsekvenserne af driften på ejendommen, og om de virkemidler til forebyggelse og begrænsning af forurening, som fremgår af ansøgningen, er tilstrækkelige.

5.1 *Generelt*

Haderslev Kommunes vurdering

Denne miljøgodkendelse omfatter anlægget på adressen Udsigtsvejen 11, 6510 Gram.

Kommunen stiller vilkår om, at det er den ansvarlige for driften af anlægget, der er ansvarlig for at overholde godkendelsen med vilkår. På godkendelsestidspunktet er det Carsten Gammelgård, der er ansvarlig for driften.

For at sikre, at godkendelsens vilkår er tilgængelige for de ansatte, stilles der vilkår om, at godkendelsen skal foreligge på ejendommen.

5.2 *Staldanlæg*

Ansøgers beskrivelse

Ansøger henviser for alle godkendelsens afsnit til den udførlige beskrivelse, der blev udarbejdet til miljøgodkendelsen fra 25. januar 2011.

Nyt byggeri tilknyttet nærværende miljøgodkendelse:

- Kostalden forlænges med 15 m
- Der opstilles flere kalvehytter
- Der bygges 80 m² bokse i laden
- Der bygges ny gyllebeholder på 5000 m³
- Der bygges ny plansilo 13x47 m

Haderslev Kommunes vurdering

Godkendelsens bygninger ses her:

Det bemærkes, at der ikke længere skal være dyr i 2-Kvistald og 3-Ungdyrstald, og at minkbesætningen ophørte i 2010.

Godkendelsen omfatter:

- Kostald på 1819 m² produktionsareal til køer og kvier
- Kalvehytter på 300 m² produktionsareal
- Ny tilbygning til kostald på 414 m² produktionsareal
- Nye kalvehytter på 270 m² produktionsareal
- Nye kalvebokse i eksisterende lade på 80 m² produktionsareal
- Gyllebeholder på 319 m² overfladeareal (1400 m³)
- Ny gyllebeholder på 926 m² overfladeareal (5000 m³)
- Ny udvidelse af plansiloarealet med 600 m² fra 2430 m² til i alt 3030 m²

Situationsplan for ejendommen fremgår af Bilag 2.

Der stilles vilkår om, at placering og størrelse af de nye staldanlæg skal være som ansøgt.

Der stilles vilkår om fast bund og afløb til opsamlingsbeholder fra de nye kalvehytter. De eksisterende kalvehytter opfylder dette krav.

Et vilkår fra den tidligere godkendelse om beplantning syd for stalden bibeholdes, således at der skærmes for indsigt til staldbygningerne og til den nye gyllebeholder nede fra fladen omkring Langeng Bæk.

Det bemærkes, at indretning af kalvebokse inde i den eksisterende lade skal anmeldes som ændret anvendelse på kommunens Byg og Miljø-hjemmeside.

5.3 Husdyrbrugets lokalisering – afstandskrav

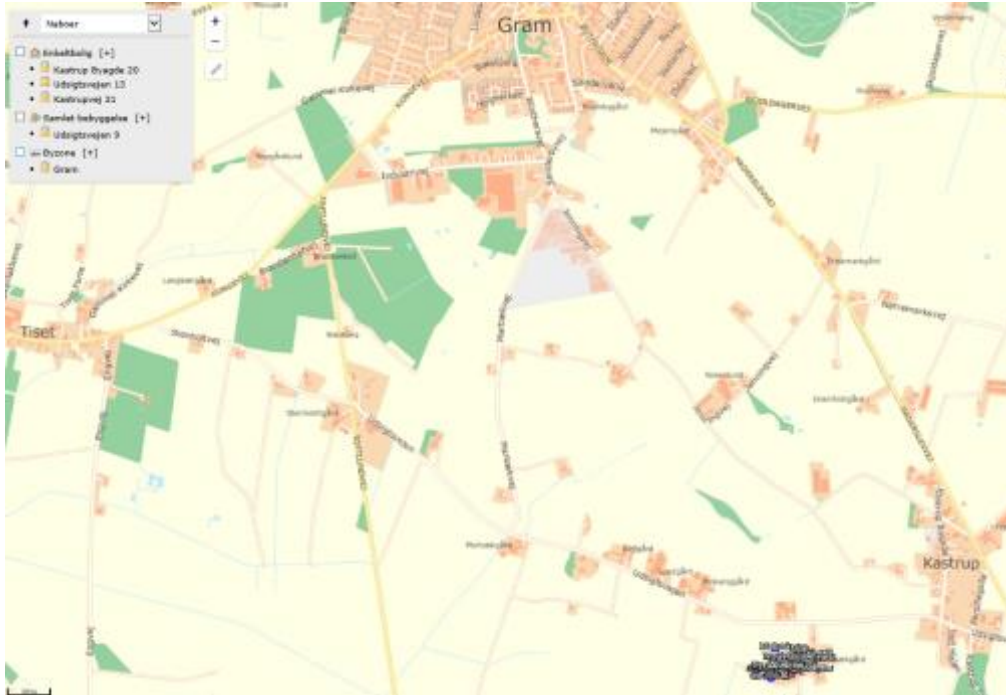
Ansøgers beskrivelse

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Nabo	180 m	Fra plansilo til nabobeboelse	50 m
Naboskel	90 m	Fra plansilo til naboskel.	30 m
Beboelse på samme ejendom (stuehus)	150 m	Fra plansilo	15 m
Levnedsvirksomhed	>25 m		25 m
Byzone (eksisterende og fremtidig)	ca. 2 km		50 m
Sommerhusområde (eksisterende og fremtidige)	> 2,5 km		50 m
Områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv	> 2,5 km		50 m
Fælles vandindvindingsanlæg	> 500 m		50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 m	Fra gyllebeholder til vandboring syd for stald	25 m
Vandløb - åbent	170 m	Fra gyllebeholder	15 m
Sø	ca. 400 m	Nord for plansilo	15 m
Offentlig vej	ca. 90 m 5 m	Fra plansilo til Feltvej Fra gyllebeholder til grusvej	15 m

Gyllebeholderen ligger tæt på skel. Der er dog tale om et markskel, og ansøger ejer selv marken på modsatte side af skellet. Gyllebeholderen ligger helt op ad blind markvej som kun ansøger bruger.

Haderslev Kommunes vurdering

Husdyrbrugets anlæg er beliggende syd for Gram mellem Kastrup og Tiset, se figur 1.

Figur 1: Beliggenhed af stalde(røde) og opbevaringsanlæg(blå)

Afstandskrav i henhold til § 6 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

De fastsatte afstandskrav i § 6 gælder for både etableringer og udvidelser.

Afstandskravene skal således overholdes for tilbygningen, ny gyllebeholder, ny plansilo og kalveboksene i laden.

Ejendommen er beliggende i landzone og uden for eksisterende eller fremtidigt byzone- eller sommerhusområde. Ejendommen ligger desuden ikke i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign. Afstanden til disse områder er mere end kravet på mindst 50 m.

Nærmeste byzone er Gram ca. 2 km fra ejendommens bygninger, og nærmeste område i landzone med lokalplan til boligformål ligger længere væk.

Nærmeste nabo er Feltvej 1, der ligger med afstand på 160 m til kalvebokse, 160 m til plansilo, 190 m til gyllebeholder og 90 m til kalvebokse. Afstandskravet er også her 50 m, som overholdes.

Afstandskrav i henhold til § 8 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

De fastsatte afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens § 8 gælder ligeledes for etableringer og udvidelser.

Afstandskravene i § 8 til vandforsyning, søer, vandløb, levnedsmiddelvirksomhed, egen beboelse og naboskel er overholdt for alle fire nye elementer.

Afstandskravet til vej overholdes ikke for den nye gyllebeholder, og Haderslev Kommune har i denne miljøgodkendelse meddelt dispensation fra afstandskravet, se afsnit 3.1.

Der gøres opmærksom på, at gyllebeholder og tilbygning ikke må etableres, så de under anlægsfasen ødelægger det beskyttede dige 50 m mod vest.

5.4 *Husdyrbruges landskabelige placering og planmæssige forhold*

Ansøgers beskrivelse

Placering af gyllebeholderen er valgt ud fra, at beholderen ligger bag stalden, så den ikke kan ses fra nord.

Haderslev Kommunes vurdering

For tre af de fire nye elementer er der tale om ombygning indenfor eksisterende bebyggelse eller direkte forlængelse af ensilageplads og stald i umiddelbar tilknytning til de eksisterende. Stald og ensilageplads bliver større end nu, men udvidelserne vil fremstå som indbyggede elementer, der ikke skiller sig ud fra de eksisterende, og de vurderes ikke at give en væsentlig visuel påvirkning på omgivelserne.

Ejendommen ligger i særligt værdifuldt landbrugsområde, hvor landbrugets udviklingsplaner og investeringsinteresser skal vægtes højt.

Ejendommen ligger dog samtidig indenfor bevaringsværdigt landskab, udpeget i Kommuneplan 2017. For bevaringsværdigt landskab gælder følgende retningslinje nr. 3.5.1:

- De bevaringsværdige landskaber skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Hvor byggeri tillades, må det ikke forringe de visuelle, kulturhistoriske, geologiske eller oplevelsesmæssige værdier. Hvor byggeri eller anlæg tillades, skal byggeriet besidde en høj arkitektonisk kvalitet, og samspillet med landskabet prioriteres højt.

Det fjerde element er opførelse af en ny, stor gyllebeholder. Haderslev Kommune vurderer, at gyllebeholderen er erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom: Opbevaringskapaciteten uden gyllebeholderen er på 2 mdr på selve ejendommen, så der må lejes beholderkapacitet for 7.000 tons på andre ejendomme. Med en ny beholder på 5.000 tons bliver kapaciteten på ejendommen 7 mdr. Hvis dyrene går inde hele året, er det nødvendigt med 9 mdr's kapacitet, så der skal stadig lejes 2.000 tons. Beholderen er dermed erhvervsmæssigt nødvendig og ikke større, end nødvendigt.

Det vurderes, at gyllebeholderen vil blive synlig, men den afskærmes for naboerne mod øst og sydøst af det blivende læhegn. Gyllebeholderen er afskærmet for naboen mod nord af ejendommens bygninger, og mod vest af et andet læhegn. Området er karakteriseret af mange tætte, levende hegn, og ved at bibeholde det eksisterende levende hegn syd for gyllebeholderen vil der set fra det flade ådalslandskab opnås en god sløring.

Idet gyllebeholderen desuden placeres så tæt på den eksisterende bebyggelse som muligt, vurderes det, at beholderen ikke forringer de visuelle, kulturhistoriske, geologiske eller oplevelsesmæssige værdier.

Anlægget er ikke berørt af: kystnærhedszonen, skovrejsningsområder, særligt værdifuld natur, strandbeskyttelseslinje, klitfredningslinje, sø- og åbeskyttelseslinje, skovbyggelinje, kirkebyggelinje, fredede områder, fredede fortidsminder og beskyttede diger.

5.5 *Produktionsareal*

Ansøgers beskrivelse

Fordeling af produktionsarealer

Bygning	Kvadratmeter, staldsystem og dyretype		
	Før MGK	MGK 2011	Ansøgt 2018
1 Kostald	1740 m2, sengestald m spalter, køer og kvier (inkl robotter) 79 m2 dybstr., køer og kvier	1740 m2, sengestald m spalter, køer og kvier (inkl robotter) 79 m2 dybstr., køer og kvier	1740 m2, sengestald m spalter, køer og kvier (inkl robotter) 79 m2 dybstr., køer og kvier
2 Kviestald	448 m2, sengestald m spalter, køer og kvier	0	0
3 Ungdyrstald	286 m2, sengestald m spalter, køer og kvier	286 m2, sengestald m spalter, køer og kvier	0
5 Kalvehytter (udvides mod vest)	300 m2, dybstr, kalve under 6 mdr	300 m2, dybstr, kalve under 6 mdr	570 m2, dybstr, kalve under 6 mdr
13 Kalvehytter	0	0	0
15 Tilbygning	0	0	207 m2, sengestald m spalter, køer og kvier 207 m2, dybstr., køer og kvier
Mink	600 m2, mink	0	0
20 Velfærdsafdeling	0	0	0
21 Dybstr i lade	0	0	80 m2, dybstr., køer og kvier
I alt	158 køer 158 kvier 0-28 mdr 425 mink	174 køer 55 kvier 0-8 mdr. 70 kvier 8-15 mdr. 0 tyre 40-60 kg	

Haderslev Kommunes vurdering

Udgangspunktet for vurderingen (nudrift og 8-årsdrift) er det hidtil anvendte produktionsareal til den hidtil tilladte produktion i de eksisterende stalde ud fra oplysningerne om produktionen i nuværende drift. Nudriften skal fastlægges som den hidtil lovlige drift. Desuden skal bindende krav i tidligere godkendelser også indtastes i nudrift og 8-årsdrift.

Den hidtil lovlige nudrift er beskrevet i § 12 miljøgodkendelsen fra 25. januar 2011. Der er siden den 10. februar 2015 givet et tillæg til § 12 godkendelsen, men tillægget omfatter kun ændringer i udbringningsarealer og er ikke længere relevant. § 12 godkendelsen skulle udnyttes senest i januar 2016. Den tilladte gylletank og staldtilbygning blev ikke opført, og er derfor ikke tilladt længere.

8-årsdriften er den lovlige drift i 2010, dvs. det er den gamle nudrift i godkendelsen fra 2011. 8-årsdriften består af kostalden plus de gamle stalde 2 og 3 og minkburene (se Bilag 2).

Miljøgodkendelsen er givet på grundlag af ansøgningens oplysninger om staldenes andel af produktionsareal, dyretyper, anvendte staldsystemer samt tilhørende teknologier og de faste gødningsopbevaringsanlægs overfladeareal. Kommunen stiller derfor vilkår til disse forhold for at sikre, at miljøpåvirkningerne fra ejendommen fastholdes på det niveau, der fremgår af ansøgningen.

Det tidligere krav om spalteskraber er bortfaldet, da den ammoniakreducerende effekt skal sættes til 0 %.

Der gøres opmærksom på, at arealer, hvor der eventuelt går dyr midlertidigt og som ikke er medregnet som produktionsarealer, skal rengøres iht. godkendelsesbekendtgørelsens § 38.

5.6 Husdyrgødning

Ansøgers beskrivelse

Flydende husdyrgødning opbevares i gyllekanaler, fortanke og gyllebeholdere. Der er en gyllebeholder på ejendommen på 1400 m³. Herudover lejes der beholdere på forskellige ejendomme. Hvis der ikke bygges en ny beholder på 5000 m³, så lejes der 7000 m³ kapacitet på andre ejendomme.

Fast mæg opbevares på vogn eller i markstak efter gældende regler (uændret i forhold til tidligere godkendelse).

Det er meningen, at et biogasanlæg skal afhente gylle direkte fra stalden samt dybstrøelsesmæg i container. Det afgassede gødning leveres tilbage i gyllebeholderene. Så på sigt er det slut med markstake med mæg og mæg på møddingspladsen. Der er tilsendt en leverandøraftale til kommunen i 2016.

I godkendelsen fra 2011 indgik forlængelse af stalden samt ny gyllebeholder. Da disse to byggerier endnu ikke er opført, indgår de i denne ansøgning som nye bygninger. Gyllebeholderens placering er ændret i forhold til det tidligere godkendte. Gyllebeholderen ligger tæt på skel. Der er dog tale om et markskel, og ansøger ejer selv marken på modsatte side af skellet. Gyllebeholderen ligger helt op ad blind markvej, som kun ansøger bruger.

Opbevaringskapacitet for gylle (se Bilag 6):

Den samlede tilledning til lagrene (gylle, regnvand og ensilagesaft) er beregnet til 11.202 tons pr. år. Kapaciteten på ejendommen er på 6.550 tons pr. år, og der lejes en beholder på 2.000 tons. Der er opbevaringskapacitet til 9,2 måneder.

Den samlede produktion af fast mæg beregnes til 700 tons pr. år.

Haderslev Kommunes vurdering

Ifølge § 11 i husdyrgødningsbekendtgørelsen vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst 9 måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler.

Gødningsproduktionen er relateret til antal dyr og ikke til m^2 produktionsareal. Denne § 16 miljøgodkendelse stiller ikke krav om dyrenes maksimale antal, og ejendommens opbevaringskapacitet beregnet i måneder kan derfor variere år for år.

Med inddragelse af en lejet beholder er der en opbevaringskapacitet på 9,2 mdr for gylle.

I stedet for at leje 7.000 tons beholderkapacitet på andre ejendomme, ønsker ansøger at have en større del af den tilstrækkelige kapacitet på Udsigtsvejen 11.

Haderslev Kommune vurderer, at gyllebeholderen er erhvervmæssigt nødvendig, da kapaciteten på selve ejendommen kun er 2 mdr, og stiller vilkår om placeringen. Det skal her iagttages, at afstanden til vandboringen skal være mindst 25 m. Strømningsretningen på grundvandet på stedet er mod øst, så boringen ligger i strømrretningen, hvis der sker uheld med gyllen. For at minimere risikoen for forurening af boringen, bliver der ikke givet dispensation til en mindre afstand.

Dybstrøelse vil andrage ca. 700 tons pr. år. Når dybstrøelsen fra småkalvene har ligget nogle måneder på vogn og er komposteret, kan den anbringes i markstak, og der stilles vilkår herom. Der er således tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Af hensyn til beboelser for at undgå væsentlige lugtgener stilles der vilkår om 300 m's afstand fra markstak til beboelse.

Haderslev Kommune vurderer, at det fremover kan beregnes i forbindelse med tilsyn og ud fra gødningsregnskabet's opgørelser, om opbevaringskapaciteten er tilstrækkelig. Hvis der foretages ændringer, som har indflydelse på opbevaringskapaciteten, skal der indsendes oplysninger herom (§ 12 i husdyrgødningsbekendtgørelsen).

Det vurderes, at to af de hidtidige vilkår om gyllehåndtering er relevante også for denne godkendelse og medtages igen. Det drejer sig om opsyn og overpumpning af gylle til vogn. Vilkårene stilles af hensyn til jord, grundvand og overfladevand (§ 33 i godkendelsesbekendtgørelsen).

5.7 *Foder*

Ansøgers beskrivelse

Nord for den lille gyllebeholder er placeret en lille plansilo på 380 m². Nord for kostalden er placeret et plansiloanlæg, som består af 4 plansiloer på ca. 40 m x 50 m, i alt 2050 m². Ved udvidelsen kommer der en ekstra plansilo på ca. 13 m x 47 m, dvs. 600 m².

Derudover lægges ensilage i markstak. Ensilage saft og overfladevand ledes til den lille gyllebeholder.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at opbevaringen af ensilage i plansilo er i overensstemmelse med BAT, såfremt husdyrgødningsbekendtgørelsen overholdes og riste til afledning af ensilagesaft friholdes for ensilage, sand og lignende, således at spildevand fra pladsen frit kan ledes til opsamlingsbeholder. Der stilles vilkår om dette.

Udvidelse af ensilagepladsen betyder, at den nuværende ensilering i markstak kan reduceres, hvorved risikoen for nedsivning mindskes. Haderslev Kommune vurderer, at byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt.

Det vurderes, at ensilage i markstak skal følge de samme regler for flytning, dokumentation og afstand til naboer, som gælder for komposteret husdyrgødning. Der stilles vilkår herom.

5.8 *Ammoniakemission, Naturvurdering og Bilag IV-arter*

Haderslev Kommunes vurdering

Ammoniakemission

For at overholde BAT-kravet til ammoniakemission i den tidligere godkendelse fra 2011 blev der anvendt virkemidlet spalteskraber i sengestalden, som den gang mentes at have en effekt på 25 %. I februar 2018 meddelte Miljøstyrelsen, at effekten i stedet skal sættes til 0 %, hvilket er gjort i ansøgningens tre scenarier (ansøgt, nudrift, 8-års drift).

Naturvurdering

Plantesamfund i terrestriske naturområder kan være følsomme overfor luftbåren ammoniak. Ammoniak kan medføre eutrofiering, som kan forringe områdernes naturmæssige værdi. I forbindelse med en husdyrproduktion vil der normalt ske en fordampning af ammoniak fra stald og lager. En stor del af den fordampede ammoniak falder i kort afstand fra kilden og kan derfor forringe kvaliteten af nærliggende naturområder.

I miljøgodkendelsesordningen er der som udgangspunkt taget det nødvendige hensyn til naturområder, i kraft af krav til den maksimalt tilladte totaldeposition eller merdeposition af ammoniak til forskellige ammoniakfølsomme naturtyper. Ammoniakdepositionen fra husdyrbruget skal overholde beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

I Bilag 7 har kommunen foretaget en vurdering af, om naturområderne i nærheden af ejendommen kan blive påvirket væsentligt som følge af øget kvælstoffordampning.

Konklusionen på kommunens naturvurdering:

- Tilstanden i naturområderne i kategori 1, 2 eller 3 samt i øvrig § 3 natur vurderes ikke at ville ændre sig som følge af det ansøgte projekt på Udsigtsvejen 11.
- Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV
- Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

5.9 Jord, grundvand og overfladevand

Ansøgers beskrivelse

Spildevand

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand (stald og malkeanlæg), drikkevandsspild mv.	ca. 750 m ³	ca. 800 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Rengøringsvand (maskiner)	Ca. 30 m ³	Ca. 10 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra toilet/bad i driftsbygninger	ca. 0 m ³	ca. 0 m ³		
Regnvand tilledt fra befæstede arealer	ca. 1778m ³	ca. 2394m ³	Gyllebeholder	Ingen

Befæstet areal (m²) omkring bygninger:

Befæstede arealer	Før udvidelse	Efter udvidelse
Ensilageplads	2240	2850
Møddingsplads	0	0
Kalvehytter	300	570
Vaskeplads	0	0

Energiforbrug:

Type	I MGK 2011	Efter ændring (anslået)
El	160.000 kwh	210.000 kwh
Fyringsolie – stald	0 L	0 L
Gas	0	0
Vand	10.780	10.810

Haderslev Kommunes vurdering

Spildevand

Kommunen vurderer, at spildevand fra produktionen, herunder vaskevand, ikke vil give anledning til væsentlig forurening. Kapaciteten i gyllebeholderne er tilstrækkelig til at rumme de angivne mængder spildevand fra den ansøgte produktion, idet der pt. er en opbevaringskapacitet på 9,2 måneder, når ensilagepladsvand er regnet med (Bilag 6).

Vask af sprøjteudstyr til pesticider skal følge reglerne for påfyldning og vask i bekendtgørelse nr. 906/2016. Der er stillet vilkår om vask af andre maskiner, hvis vaskevandet indeholder gødning, foderrester e.l. Der er etableret en vaskeplads på ejendommen med afløb til gyllebeholder (tilsynsrapporten fra 2016).

Påfyldning af gyllevogn skal ske på befæstet areal eller med sugekran monteret på gyllevognen af hensyn til jord og grundvand, og der er stillet vilkår herom.

Der er ikke lavet specifik vurdering af afledning af tagvand til nedsivning eller dræn samt behov for evt. forsinkelsesbassin, da ansøger i henhold til miljøbeskyttelsesloven og spildevandsbekendtgørelsen skal ansøge om separat tilladelse herfor.

Beskyttelsen af jord, grundvand og overfladevand dækkes i øvrigt af reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, beholderkontrolbekendtgørelsen o.a. Herunder skal det kunne dokumenteres ved tilsyn, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning.

Olietanke

Opstilling og afmelding af olietanke reguleres i henhold til olietanksbekendtgørelsen (nr. 1611/2015).

Haderslev Kommune vurderer, at der skal stilles vilkår til opbevaring for at undgå forurening af jord og grundvand ved uheld. Der stilles vilkår om absorptionsmateriale ved spild og om, at beholderne skal sikres mod påkørsel. Med disse forholdsregler mindskes risikoen for en punktfurening som følge af uheld under håndtering af olie.

5.10 Lugt

Haderslev Kommunes vurdering

I ansøgningssystemet er beregnet en teoretisk geneafstand for de 3 genekriterier (beboelstyper): byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse i landzone og enkelt beboelse i landzone. Naboejendomme med landbrugspligt eller ejet af ansøger er ikke omfattet af genekriterierne for lugt.

Geneafstanden er den minimumsafstand, der skal være fra et anlæg til en beboelse, for at genekriteriet ikke overskrides.

I figur 2 ses it-ansøgningssystemets beregnede geneafstande, samt den faktiske vægtede gennemsnitsafstand for produktionen til de 3 geneområder.

Figur 2: Beregnede og faktiske geneafstande til beboelser

Områdetype	Mindste geneafstand	Faktisk vægtet afstand
Enkelt-bolig uden landbrugspligt	95 meter	461 meter

Udsigtsvejen 13		
Samlet bebyggelse Kastrup, ved Udsigtsvejen 9	219 meter	659 meter
Byzone Gram	328 meter	2005meter

Ejendommens placering i forhold til nærmeste enkeltliggende nabo uden landbrugspligt, til samlet bebyggelse og til byzone, fremgår af nedenstående udklip fra it-systemet:

Kumulation med andre husdyrbrug er uden betydning i denne sag, da en evt. forøgelse af lugtgenæfstanden med 20 % ikke ændrer på konklusionen, der er:

Det fremgår af beregningerne, at ansøgningen overholder alle geneafstande til de forskellige beboelsestyper. Der ligger ingen naboer indenfor den beregnede lugtgenegrænse til nabobeboelser, samlet bebyggelse og byzone, og kommunen vurderer, at anlægget ved normal drift ikke vil være til væsentlig gene for de omkringboende, hvorfor der ikke stilles vilkår om lugtreducerende tiltag.

For alle husdyrbrug gælder, at lugtemissionen kan begrænses ved at opretholde en god staldhygiejne, og at produktionsforhold og arbejdsgange skal tilrettelægges således, at dannelse af lugtende stoffer minimeres. På baggrund heraf stiller Haderslev Kommune vilkår vedrørende rengøring af staldanlæg med henblik på at sikre, at lugtgener begrænses mest muligt.

Hvis der opstår lugtgener, som kommunen vurderer, er væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, stilles der vilkår om, at virksomheden for egen regning skal udarbejde og gennemføre et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

5.11 *Støjkluder og rystelser*

Ansøgers beskrivelse

Støj og støjkluder forventes ikke at ændres væsentlig som følge af ansøgningen.

Haderslev Kommunes vurdering

På baggrund af ejendommens lokalisering vurderes det, at støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser. Kommunen vurderer at støjen ikke vil overstige de af miljøstyrelsen vejledende maksimums grænser på 55 dB dag / 45 dB aften / 40 dB nat ved nabobeboelse.

De vejledende støjgrænser stilles som vilkår. Det bemærkes, at brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne. Ved begrundet mistanke om overskridelse, skal ejer få udført støjmålinger.

Med baggrund i husdyrbrugets lokalisering og de almindelige driftsrutiner vurderes det, at det ikke er relevant at stille skærpede støjkrav til pumpning og omrøring af gylle m.v.

Der er ingen udendørs kompressorer eller andre forhold på ejendommen, der kan give anledning til rystelser ved naboer. Haderslev Kommune vurderer derfor, at rystelser ikke vil give anledning til væsentlige gener, og der stilles ikke vilkår til rystelser.

5.12 *Støv*

Ansøgers beskrivelse

Driften, herunder håndtering af foder og halm, forventes ikke at medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at støvgener fra husdyrbruget ikke vil give væsentlige gener.

Der henvises til god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og at aktiviteter, herunder levering og udkørsel, planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

En væsentlig kilde til eventuelle støvgener kan være indlæsning af foder, og der stilles vilkår i den anledning.

Der stilles vilkår om, at hvis der opstår væsentlige støvgener for de omkringboende, som vurderes at være væsentlig større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, skal der udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

5.13 *Fluer og skadedyr*

Ansøgers beskrivelse

Tilholdssteder og håndtering af fluer og skadedyr forventes ikke at ændres som følge af ansøgningen.

Der vil på ejendommen blive foretaget en effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med gældende retningslinjer. Fluebekæmpelse foretages med spray mm og hyppig udmugning.

God gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester sikrer, at der kun er minimalt med fluer.

Rottebekæmpelse foregår via Ewers.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at ansøger søger at minimere gener fra fluer og skadedyr, hvilket fastholdes gennem vilkår om ryddelighed og vilkår om, at overholde retningslinjer fra Skadedyrlaboratoriet, Århus Universitet, Institut for Agroøkologi; <http://www.dpil.dk>

Konstateres der rotter på ejendommen, skal det straks meddelelse til kommunen, så bekæmpelse kan iværksættes.

5.14 *Transport, til- og frakørsler*

Ansøgers beskrivelse

Placering af interne transportveje er vist på Bilag 2.

Antallet af transporter afhænger af dyreholdets størrelse og sammensætning. Arealbaserede godkendelser/tilladelser rummer fleksibilitet i dyreholdets størrelse og sammensætning, hvorfor det er svært at vurdere antallet af transporter.

Antallet af gyllekørsler kan variere afhængigt af, hvor stor gyllevognens kapacitet er.

Transporterne sker typisk i dagtimerne fra ca. kl. 7.00 til kl. 17.00. I forbindelse med ændring af besætningen kan der være et øget transportbehov til og fra ejendommen, men antallet øges ikke proportionalt med udvidelsen. Der vil i mange tilfælde medtages større mængder pr. kørsel.

Haderslev Kommunes vurdering

Antallet af transporter til og fra anlægget vil være stort set uændret. Der sker formodentlig en mindre øgning i transporterne med halm, foder og dybstrøelse og mælk. Der er 3 indkørsler til ejendommen fra Feltvej.

Der ændres ikke på ejendommens til- og frakørselsforhold. Der er flere naboer tæt på ejendommen, men der stilles ingen særlige vilkår i forhold til transport.

Ved vurdering af om der forekommer gener fra husdyrbrug, er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzone må derfor som udgangspunkt acceptere visse ulemper, der kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

Kommunen vurderer på baggrund af husdyrbrugets lokalisering, at transporter ikke vil være til væsentlig gene for beboerne i området.

5.15 Lys

Ansøgers beskrivelse

Type	I MGK 2011	Efter ændring (anslået)
El	160.000 kwh	210.000 kwh
Fyringsolie – stald	0 L	0 L
Gas	0	0
Vand	10.780	10.810

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, da der udelukkende er belysning ved særlige og kortvarige aktiviteter, at lysforhold på ejendommen ikke vil få en væsentlig indvirkning på landskabet eller være til væsentlig gene for omkringboende i de mørke timer.

Der stilles vilkår om, at der ikke må være væsentlige lysgener.

5.16 Affald, kemikalier og pesticider

Ansøgers beskrivelse

Mængde og håndtering af affald forventes ikke at ændres væsentligt som følge af ansøgningen. Affald bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ.

Fra tilsynsrapporten 2016:

Animalsk affald	Der er en aftale med daka om afhentning af døde dyr.
Spildolie	genbrugsplads
Batterier	Til genbrug.
Pap og papir	I erhvervscontainer fra Lotra.
Plastaffald	I erhvervscontainer fra Lotra.
Gammelt jern	Produkthandler.
Kanyler/medicinrester/emballage	I kanyleboks til dyrlæge Tomme medicinflasker til dyrlægen.
Pesticidemballage og rester	I erhvervscontainer fra Lotral.
Lysstofrør/varmepærer/spraydåser	Spraydåser og lysstofrør til genbrug.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at opbevaring og bortskaffelse af affald sker i overensstemmelse med Haderslev Kommunes affaldsregulativ. Det stilles ikke vilkår til at sikre dette, da husdyrbruget som virksomhed i Haderslev Kommune er forpligtet til at overholde de gældende retningslinjer i affaldsregulativet.

Der gøres desuden opmærksom på, at reglerne om opbevaring af olie, kemikalier og affald herfra står i Haderslev Kommunes Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier.

Vi henviser i denne forbindelse også til at transportører af jern og metal, samt plastbeholdere med medicinglas, kanyler, skalpeller mv. skal være godkendt hertil. Se nærmere på Energistyrelsens hjemmeside <https://affaldsregister.ens.dk/Default.aspx>

Opbevaring og håndtering af miljøfarlige stoffer vurderes ikke at være til risiko for miljøet, under forudsætning af overholdelse af vilkåret om vask af maskiner, som står under Jord, grundvand og overfladevand.

Regulativet for erhvervsaffald kan findes på kommunens hjemmeside. Opbevaring af døde dyr er reguleret efter Fødevarestyrelsens bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr (nr. 558/2011).

5.17 Uheld

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at en beredskabsplan som er kendt af husdyrbrugets ansatte og som regelmæssigt opdateres, kan være med til at forhindre uheld og begrænse den miljømæssige skade, når de alligevel sker, og der stilles vilkår herom.

Ansøger har indsendt en kopi af beredskabsplanen i forbindelse med den tidligere miljøgodkendelse.

5.18 Ophør

Haderslev Kommune vurderer, at oprydning i forbindelse med ophør af produktionen minimerer risikoen for forurening og gener i form af for eksempel lugt, fluer og skadedyr og er med til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

Der stilles derfor vilkår herom.

5.19 Egenkontrol

Haderslev Kommunes vurdering

I miljøgodkendelsen er opsat et vilkår for egenkontrol. Vilket drejer sig om at dokumentere, at produktionen holdes indenfor de godkendte rammer. Dokumentationen skal vise hvordan og hvorvidt de pågældende vilkår i miljøgodkendelsen efterleves, i forbindelse med tilsyn.

Vilkårene i denne godkendelse vil løbende blive gennemgået af tilsynsmyndigheden (kommunen) sammen med driftsherren ved miljøtilsyn.

5.20 Anvendelse af BAT – Bedste tilgængelige teknologi.

Ammoniakemissionen fra husdyrbruget er højere end 750 kg NH₃-N/år.

I forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg N/år, skal ammoniakemissionen reduceres til et niveau svarende til BAT, dvs. ”bedste tilgængelige teknik”. Med begrebet ”bedste tilgængelige teknik” menes den teknik, som mest effektivt giver et højt beskyttelsesniveau for miljøet i forhold til ammoniakemission.

Ved fastlæggelse af BAT-niveauet for ammoniak anvendes husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 til at fastlægge emissionsgrænseværdien for husdyrbrugets samlede anlæg.

Grundlaget for reduktionen i næringsstofforureningen er i lovgivningen baseret på, at der kan anvendes differentierede virkemidler. Det er således op til det enkelte husdyrbrug at beslutte, hvilke virkemidler der tages i anvendelse for at opfylde BAT-emissionsgrænseværdien.

I forbindelse med behandling af ansøgningen om miljøgodkendelse er der foretaget en vurdering af, om de beregnede emissionsgrænseværdier, der fastsættes som BAT-krav, overholdes. Desuden vurderes anvendte virkemidler til begrænsning af ammoniakemissionen.

Da husdyrbruget ikke er et IE-brug, er der ikke andre krav til anvendelse af BAT.

5.20.1 BAT-krav - Emissionsgrænseværdi for ammoniak

Husdyrbrugets tab af ammoniak til omgivelserne beregnes som summen af emissionen fra stalde og opbevaringsanlæg. Beregningen af emissionen baseres på oplysninger om husdyrholdets dyretyper, staldanlæg, opbevaringsanlæg for husdyrgødning og valgte teknologier.

For at overholde BAT-kravet i forbindelse med § 12 miljøgodkendelsen i 2011, valgte ansøger at anvende spalteskrabere på sengestald med spalter i den store kostald. Miljøstyrelsen har imidlertid i februar 2018 besluttet, at spalteskrabere ikke længere kan bruges som virkemiddel til at nedsætte ammoniakemissionen fra kvægstalde, da effekten ved nye undersøgelser er 0 %.

BAT-kravet i nærværende ansøgning er sat til ”Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse” for Kostald 1 og for de eksisterende kalvehytter. De tre nye staldafsnit er sat til ”nyt (inkl. renoveret) staldafsnit”.

Beregning af ammoniakemissionen viser følgende:

Samlet BAT beregning ? 1			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3294	498	3792
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3433	498	3931
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	-139
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Nej

Det beregnede vejledende BAT-krav for ammoniakemission er ikke overholdt, fordi den nye tilbygning ønskes opført med samme gulvsystem, som den eksisterende kostald, dvs. med spalteskraber, som ikke længere er bedste system mht. ammoniakreduktion.

Ifølge godkendelsesbekendtgørelsens § 24 stk. 5 kan kommunen i særlige tilfælde fravige BAT-kravet, hvis ansøger godtgør, at kravet ikke vil være proportionalt som følge af den eksisterende indretning og drift. Ifølge Miljøstyrelsens vejledning af 9. marts 2018 kan "særlige tilfælde" være:

"BAT-vurdering for mindre staldtilbygninger til eksisterende stalde uanset om de er godkendt efter 2007

Bestemmelsen vurderes også at kunne anvendes i forhold til nye mindre tilbygninger til en eksisterende stald, som ellers ville skulle have levet op til BAT-kravet for nye stalde, jf. henvisningen til tabel 4. I denne situation er det muligt at fravige tabel 4's BAT-krav, hvis dette ikke er proportionalt på grund af den eksisterende indretning og drift i den stald, der tilbygges. I vurderingen af dette er det også væsentligt at se på, om den ønskede udvidelse har en sådan størrelse, at det er muligt at bygge en helt ny stald, der overholder BAT-kravet for nye stalde, i stedet for en tilbygning. Der skal således være særlige forhold, der betyder, at en udvidelse i en ny selvstændig stald, der vil kunne overholde BAT-kravet for nye stalde, ikke vurderes teknisk muligt eller økonomisk proportionalt.

Et muligt eksempel kan være, at en lille tilbygning til en eksisterende sengestald med kanal, linespil ikke vil kunne overholde det nuværende BAT-krav for nye stalde, hvis ansøger kan godtgøre, at det ikke er proportionalt at tilbygges med et staldafsnit, der har fast drænet gulv eller sengestald med kanal, bagskyl eller ringkanal med forsuring. Dvs. det er kun proportionalt at tilbygges med sengestald med kanal, linespil, som ikke kan overholde BAT-kravet, da spalteskraberen ikke har dokumenteret effekt."

Ansøger har regnet på fem eventuelle løsninger, herunder vurderet muligheden af at opføre en selvstændig stald og er kommet frem til, at løsningerne ikke vil være proportionale set i forhold til Miljøstyrelsens generelle vurdering om, at reduktion højst må koste 100 kr pr kg reduceret NH₃-N (se Bilag 5).

Haderslev Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at den lille tilbygning med sengestald (414 m² ud af en bygning på i alt 1819 m² produktionsareal, dvs. 25 %) hører ind under Miljøstyrelsens "særlige tilfælde for en mindre tilbygning". BAT-kravet fastlægges i dette projekt, så det er 139 kg højere, dvs. til max 3.931 kg NH₃-N pr. år, og det specifikke BAT-krav overholdes.

5.21 Miljøkonsekvensrapport

Ansøgers miljøkonsekvensrapport kan ses i Bilag 3.

Haderslev Kommune vurderer, at oplysningerne i miljøkonsekvensrapporten er fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet.

5.22 Samlet vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at der kan meddeles miljøgodkendelse til det ansøgte, da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er forenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Driften af det ansøgte husdyrbrug ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Bilag 1: Grundlag for vilkår og lovgivning

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af husdyrbruget.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger, som følger af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser med tilhørende vejledninger og orienteringer:

- Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning mv. [LBK nr. 1020 af 06/07/2018](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug nr. 1380 af 30/11/2017 (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt de til enhver tid gældende bestemmelser i gældende love og bekendtgørelser. Nedenstående liste giver et overblik over gældende lovgivning på afgørelsestidspunktet, samt relevante regulativer og planer, som husdyrbruget endvidere er underlagt. Populærtitler som anvendes i miljøgodkendelsen er angivet i parentes.

- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse - [LBK nr. 966 af 23/06/2017](#) (Miljøbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse - [LBK nr. 934 af 27/06/2017](#) (Naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om vandløb - [LBK nr. 127 af 26/01/2017](#) (Vandløbsloven)
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - [BEK nr 1076 af 28/08/2018](#) (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om affald - [BEK nr 1309 af 18/12/2012](#) (Affaldsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand - [BEK nr. 1322 af 14/12/2012](#)
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines - [BEK nr. 1611 af 10/12/2015](#) (Olietanksbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter - [BEK nr. 926 af 27/06/2016](#)
- Bekendtgørelse af museumsloven - [LBK nr 358 af 08/04/2014](#) (Museumsloven)
- Regulativ for erhvervsaffald, Haderslev Kommune af 04/09/2015. Regulativ og yderligere oplysninger kan findes på www.haderslev.dk -> Erhverv -> Erhvervsaffald ([Regulativ for erhvervsaffald](#))
- Kommuneplan 2017, Haderslev Kommune. Kommuneplanen kan findes på <http://kommuneplan2017.haderslev.dk/>

-

Bilag 2: Situationsplan

Bilag 3: Miljøkonsekvensrapport

MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Oplysningskrav i henhold til BEK 1380 af 30/11/ 2017 bilag 1 pkt D

for ejendommen

Carsten Gammelgård

Udsigtsvejen 11

6510 Gram

Udarbejdet af miljørådgiver Birgitte Madsen

Miljøkonsekvensrapport

Rapporten skal påvise, beskrive og vurdere det ansøgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) Befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) Materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) Samspillet mellem eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

De ovenstående punkter 1-6 inddrages hvor det er relevant i arbejdsgangene beskrevet under overskrifterne i miljøkonsekvensrapporten.

1 Beskrivelse af det ansøgte

1.a Det ansøgtes placering og udformning

I forbindelse med udvidelse af dyrehold gennemføres følgende byggeri:

- Kostalden forlænges med 15 m
- Der opstilles flere kalvehytter
- Der bygges 80 m² bokse i laden
- Der bygges ny gyllebeholder på 5000 m³
- Der bygges ny plansilo 13x47 m

Gyllebeholderen ligger tæt på skel. Der er dog tale om et markskel, og ansøger ejer selv marken på modsatte side af skellet. Gyllebeholderen ligger helt op ad blind markvej som kun ansøger bruger.

For yderligere oplysninger om placering henvises til opmålinger i prosateksten.

1.b Det ansøgtes forventede væsentlige og kumulative indvirkning på miljøet

I IT-ansøgningskemaet er der gennemført beregning af lugt og ammoniak. Beregningerne viser, at det ansøgte projekt overholder lovens krav med hensyn til lugtgener samt ammoniakdeposition. Ejendommen ligger ikke tæt på ammoniakfølsom natur.

Projektet forventes ikke at medføre væsentlige ændringer i støv, støj og fluer.

1.c Det ansøgte særkender eller de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet

Det ansøgte projekt forventes ikke at medføre væsentlige skader på miljøet eller naboer. Der er derfor ikke foretaget særlige foranstaltninger.

Ejendommen overholder de generelle regler for udbringning af gylle, bekæmpelse af fluer og håndtering af affald mv.

I prosateksten er der redegjort for BAT i forhold til ammoniakreduktion.

1.d Den eller de rimelige alternative løsninger, som ansøger har undersøgt, og som er relevante for det ansøgte og dets særlige karakteristika, og hovedårsagerne til den eller de valgte løsninger under hensyn til det ansøgte indvirkninger på miljøet

Den ansøgte ændring af dyrehold sker primært i eksisterende bygninger og handler derfor om at udnytte de eksisterende rammer bedst muligt, og dermed fremtidssikre bedriften. Udvidelsen af kostalden sker for at give dyrene mere plads og for at leve op til reglerne i Lov om hold af malkekvæg. En forlængelse af den eksisterende kostald er billigere end at bygge en selvstændig bygning. En forlængelse er også mere praktisk for driften, og det vil sandsynligvis også syne mindre i landskabet.

2 Ikke teknisk resume

Det ansøgte projekt vurderes ikke at have negative konsekvenser for befolkningens sundhed, den biologiske mangfoldighed eller kulturarven.

3 Oplysninger om rapportens forfatter

Birgitte Madsen, miljørådgiver i SLF

Bilag 4: Lugtkonsekvenszonen

Miljøportalens arealinfo. © Geodatastyrelsen | © SDFE | © COWI

Lugtkonsekvenszonen på 376 meter

Bilag 5: Ansøgers proportionalitetsberegninger

Projektet overskrider BAT med 139 kg ammoniak. Teoretisk set er der følgende løsningsmuligheder:

1. Vi kan ændre de 207 m² spaltegulv i tilbygningen til fast drænet gulv
2. Vi kan ændre de 207 m² spaltegulv i tilbygningen til dybstrøelse
3. Vi kan sætte teltdug på den nye gyllebeholder
4. Vi kan forsure gyllen i tilbygningen
5. Vi kan bygge en lille selvstændig stald med fast drænet gulv

Redegørelse for fravalg af BAT:

Ad 1: Etablering af fast drænet gulv i forlængelse af stalden med spaltegulv giver nogle tekniske udfordringer. Ansøger har tidligere haft faste skraber i kostalden, men har skiftet dem ud med skraberoboter, da de faste skrabeanlæg gav benskader på køerne. Derfor ønskes der ikke faste skrabeanlæg i den nye stald.

Uanset om der vælges faste skraber (linespil) eller skraberobot så skal møget afleveres i de eksisterende kanaler. Dette kræver et afskærmet afkast, hvor der kan opstå problemer med kotrafikken imellem tilbygningen og den eksisterende stald.

En skraberobot kan sandsynligvis ikke holde en drænrende ren, og robotens hjul kan køre fast i renden, hvorfor gulvet ikke vil have en optimal drænende effekt.

Drænrenden kan erstattes af en kørefast spalte, som robotten kan køre på. Under spalten vil der være en lille gyllekanal, som skal skrubes ren. Møget skal skrubes hen og afleveres i de eksisterende gyllekanaler. Det vil være relativt dyrt at etablere denne korte skrabe kanal. Der skal laves trækstation, hjørnehjul, styring m.v. Alt sammen noget, der kun skal skrabe ca 15 m i længden.

Etablering af fast drænet gulv vil have en effekt på 139 kg ammoniak sammenlignet med spaltegulv. Merprisen må således max være $139 \text{ kg} \times 100 \text{ kr} = 13.900 \text{ kr}$. pr. år i gulvets og skraberens levetid, som anslås til at være 15 år. Ekstraomkostningen i forbindelse med skraber og fast drænet gulv vil være ca. 233.000,-

Ad 2: Dybstrøelse i hele tilbygningen vil ikke være optimalt. Generelt ønskes det kun at etablere det lovpligtige dybstrøelsesareal. Det vil være omkostningstungt at skulle indkøbe halm til alle dyr i tilbygningen. Det vil være en løbende post år efter år. Derudover vil der være udfordringer med yversundhed og generel smitterisiko når dyrene går i dybstrøelse for længe. Der kan også være udfordringer med at kombinere dybstrøelse med malkeroboter.

Ad 3: Teltdug på 5000 m³ beholder vil have en effekt på 185,2 kg NH₃. Med en levetid på 10 år må prisen max være $185,2 \text{ kg} \times 10 \text{ år} \times 100 \text{ kr} = 185.200 \text{ kr}$. Den forventes at koste ca. 250.000 kr plus monteringsudgifter. Dermed er den for dyr til at være BAT. Hertil kommer at det er usikkert om gyllebeholderen bliver bygget.

Ad 4: Forsuring i tilbygningen vil have en effekt på 138,7 kg NH₃. Med en levetid på 10 år må prisen således max være $138,7 \text{ kg} \times 10 \text{ år} \times 100 \text{ kr} = 138.700 \text{ kr}$. Den forventes at koste ca. 650.000,- kr. Dermed er den for dyr til at være BAT. Foruden løbende udgifter i forbindelse med indkøb og kontrol af syretildelingen. Hertil kommer at ansøger ønsker at levere gylle til biogas, og biogasanlæggene modtager ikke gerne forsuret gylle.

Ad 5: Det giver ikke mening at bygge en ny selvstændig stald, da ideen med tilbygningen er at få udnyttet malkekapaciteten på malkeroboterne. Desuden ønskes at få et større areal med dybstrøelse, så de kører, der går i den nuværende stald, vil kunne komme ud i dybstrøelse, hvis de har brug for det.

Der er tale om en meget lille udvidelse som det er svært at få økonomi i. Derfor mener vi ikke at det vil være økonomisk proportionalt at reducere de 139 kg ammoniak for at leve op til det teoretiske BAT niveau.

Haderslev Kommune vurderer, at prisen for teltdugen kan nedsættes med værdien af ikke at skulle udbringe regnvand, hvilket er på ca. 95.000 kr, ifølge de økonomiske beregninger i

teknologibladet for overdækning. Da gyllebeholderen ikke nødvendigvis bliver bygget, ses der imidlertid bort fra denne mulighed.

Bilag 6: Opbevaringskapacitet

Kapacitetserklæring

Til brug i forbindelse med miljøansøgning

For

Carsten Gammelgård
Udsigtsvejen 11
5210 Gram
Tlf

Af

Birgitte Madsen
Billundvej 3
6500 Vojens
Tlf: 73202600

Kapacitet for planlagt produktion

Gyllelagre	Kapacitet
1 Gyllebeholder	1400
2 Gyllebeholder, ny eller lejet	5000
3 Kanaler	150
4 Lejet kapacitet	2000
5	
6	
7	
8	
9	
10	
Samlet gyllekapacitet i tons	8550

Lagre til fast gødning	Kapacitet
1 Markstak/vogn	350
2	
3	
4	
5	
Samlet kapacitet i tons	350

Planlagt produktion

	Dyrehold	Antal	Normproduktion ton/år	Lager	
				Dybstrøelse	Gylle
1	Køer	285	30,83		8786,55
2					0
3					0
4					0
5					0
6					0
7					0
8					0
9					0
10					0
	Dyrehold til dybstrøelse				
1	Køer	35	15,98	559,3	
2	Kvier 0-3 mdr	40	1,713520253	68,54081013	
3	Tyre 40-60 kg	170	0,07252	12,3284	
4	Kvier 22-23 mdr	9	6,627179724	59,64461751	
5				0	
		Enheder	Normproduktion		
	Tilførsel af vand		ton/år		
1	Kalvehytter	600	0,7		420
2	Plansiloer	2850	0,7		1995
3					0
4					0
5					0

Opbevaringskapacitet

		Dybstrøelse	Gylle
Samlet tilledning til lagre	ton/år	699,8138276	11201,55
Produktion pr. måned	ton	58,31781897	933,4625
Opbevaringskapacitet	måneder	6,0	9,2

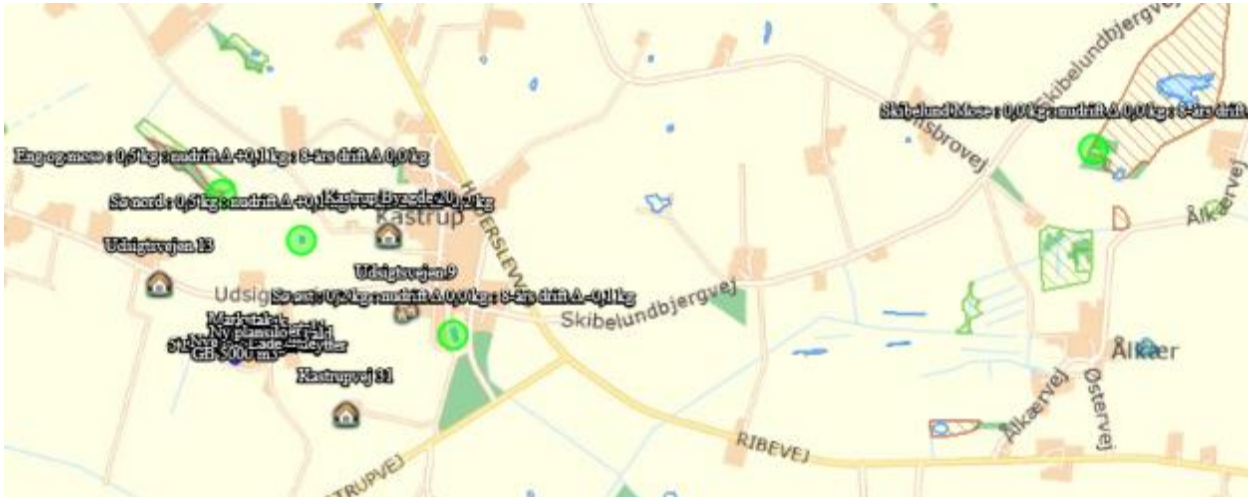
Bilag 7: Naturvurdering

Ansøgers tekst

Samlet emission: **3930,6** (kg NH₃-N/år) Meremission (8 års-drift): **-805,6** (kg NH₃-N/år) Meremission (nudrift): **754,7** (kg NH₃-N/år)

Oversigt af naturpunkter ? i

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Eng og mose	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,1	0,5
Natura2000	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Sø nord	Kategori 3	Sagsbehandler	0	Bn	-0,2	0,1	0,5
Sø øst	Kategori 3	Sagsbehandler	0	Bn	-0,1	0,0	0,2
Skibelund Mose	Kategori 2	Sagsbehandler	0	Bn	0,0	0,0	0,0

Haderslev Kommunes vurdering

Beskyttede naturtyper efter Husdyrbrugloven

Husdyrbrugloven⁴ og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁵ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

⁴ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. – LBK nr 1020 af 06/07/2018

⁵ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug – BEK nr 1380 af 30/11/2017

- Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3 D) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, samt heder og overdrev i øvrigt, som er beliggende inden for et Natura 2000-område.
- Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Tabel 1: Ammoniakdeposition til kategoriseret natur i nærheden af anlægget

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition nudrift (kg N/ha/år)	Merdeposition 8 års-drift (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)
<i>Kategori 1</i>				
Skovnaturområde i Linnet skov	8,2 km SV	-	-	-
<i>Kategori 2</i>				
Skibelund Mose	3,4 km Ø	-	-	-
<i>Kategori 3</i>				
Mose	500 m N	0,0	0,1	0,5

Anlæggets beliggenhed i forhold til kategoriseret natur er vist på bilag 7a og 7b.

Kategori 1 natur

Totaldepositionen må maks være 0,2-0,7 kg N/ha/år jf. § 25 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrbruglovens kategori 1 er skovnatur i Linnet Skov, som findes ca. 8,2 km sydvest for det ansøgte projekt. Området modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes på den baggrund, at rigkæret ikke vil blive påvirket væsentligt af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 2 natur

Totaldepositionen må maks være 1 kg N/ha/år jf. § 26 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrbruglovens kategori 2 er Skivelund Mose, som findes ca. 3,4 km øst for det ansøgte projekt. Mosen modtager ingen ammoniakdeposition

fra det ansøgte projekt. Det vurderes derfor, at overdrevets naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 3 natur

Der kan stilles krav til merdepositionen efter § 35 stk 2-5 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Kravet kan dog ikke være under 1 kg N/ha/år jf. § 28 i samme bekendtgørelse.

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrbruglovens kategori 3 er en mose som findes ca. 500 m nordvest for anlægget. Mosen modtager, ifølge beregninger i husdyrgodkendelse.dk, en øget deposition på 0,1 kg N/ha i forbindelse med udvidelsen og en merdeposition på 0,0 kg N/ha/år i forhold til 8 årsdrift. Den samlede deposition er på 0,5 kg N/ha/år. Se tabel 1. Da mosen modtager en merdeposition på mindre end 1 kg N/ha/år er husdyrbruglovens krav overholdt. Det vurderes på den baggrund, at mosens tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge Husdyrbruglovens § 33 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer

Tabel 2: Ammoniakdeposition til § 3 natur i nærheden af anlægget

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition nudrift (kg N/ha/år)	Merdeposition 8 års-drift (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)
Sø	Ca. 350 m N	0,1	-0,2	0,5
Sø2	Ca. 690 m Ø	0,0	-0,1	0,2

Anlæggets beliggenhed i forhold til § 3 natur er vist på bilag 7c.

De nærmest beliggende § 3 beskyttede naturområder, som ikke er kategoriseret natur, er to søer, som findes hhv. ca. 350 m nord for anlægget og 690 m øst for anlægget. Se ovenstående tabel 2. Søerne modtager en merdeposition af ammoniak på hhv. 0,1 kg N/ha/år og 0,0 kg N/ha/år fra anlægget og et fald i merdeposition på hhv. -0,2 og -0,1 kg N/ha/år i forhold til 8 års drift. Søerne modtager altså en merdeposition fra anlægget på mindre end 1 kg N/ha/år. Se ovenstående tabel 2. Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år. Det vurderes på den baggrund at søernes tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt på Udsigtsvejen 11.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen⁶ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter Husdyrbrugloven:

§ 6, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 10, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- *beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a) eller*
- *ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b) i alle livsstadier*

Tabel 3: Natura 2000-område i nærheden af anlægget

Natura 2000-område	Afstand til anlæg
Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovtrup Skov	➤ 8 km

Natura 2000

Anlæggets beliggenhed i forhold til Natura 2000-områder er vist på bilag 7d.

Det nærmest beliggende Natura 2000-område er område nr. 93 "Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov" som omfatter habitatområde nr. 82 og fuglebeskyttelsesområde nr. 66. Natura 2000-området findes ca. 8 km sydvest for anlægget. Se tabel 3.

For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes området's udpegningsgrundlag.

Bilag IV arter

Anlæggets beliggenhed i forhold til registrerede bilag IV-arter er vist på bilag 7d. De potentielt forekommende bilag IV-arter i Haderslev Kommune er beskrevet i bilag 7e. I det følgende vurderes forekomsten af bilag IV arter, med naturligt udbredelsesområde i nærheden af anlægget.

⁶ Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – BEK nr. 926 af 27/06/2016

Padder

Følgende bilag IV-padder har i henhold til faglig rapport nr. 635 naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune: Spidssnudet frø, løgfrø, løvfrø, strandtudse og stor vandsalamander.

Ifølge Danmarks indberetning til EU⁷ er bilag IV-padderne, som har naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune, præget af tilbagegang, og bevaringsstatus er generelt vurderet som ugunstig eller usikker. Undtagelser herfra er dog bestandene af spidssnudet frø i den vestlige del af kommunen samt bestanden af stor vandsalamander i den østlige del af kommunen, som vurderes at have gunstig bevaringsstatus. Forurening af søer udgør en trussel mod alle de nævnte arter, ligesom pesticider og næringsstoffer truer flere arter.

I området omkring anlægget med en radius på 1000 m findes der ingen registreringer af bilag IV arter. Potentielt kan der findes paddearter i søerne i området og andre bilag IV arter i området.

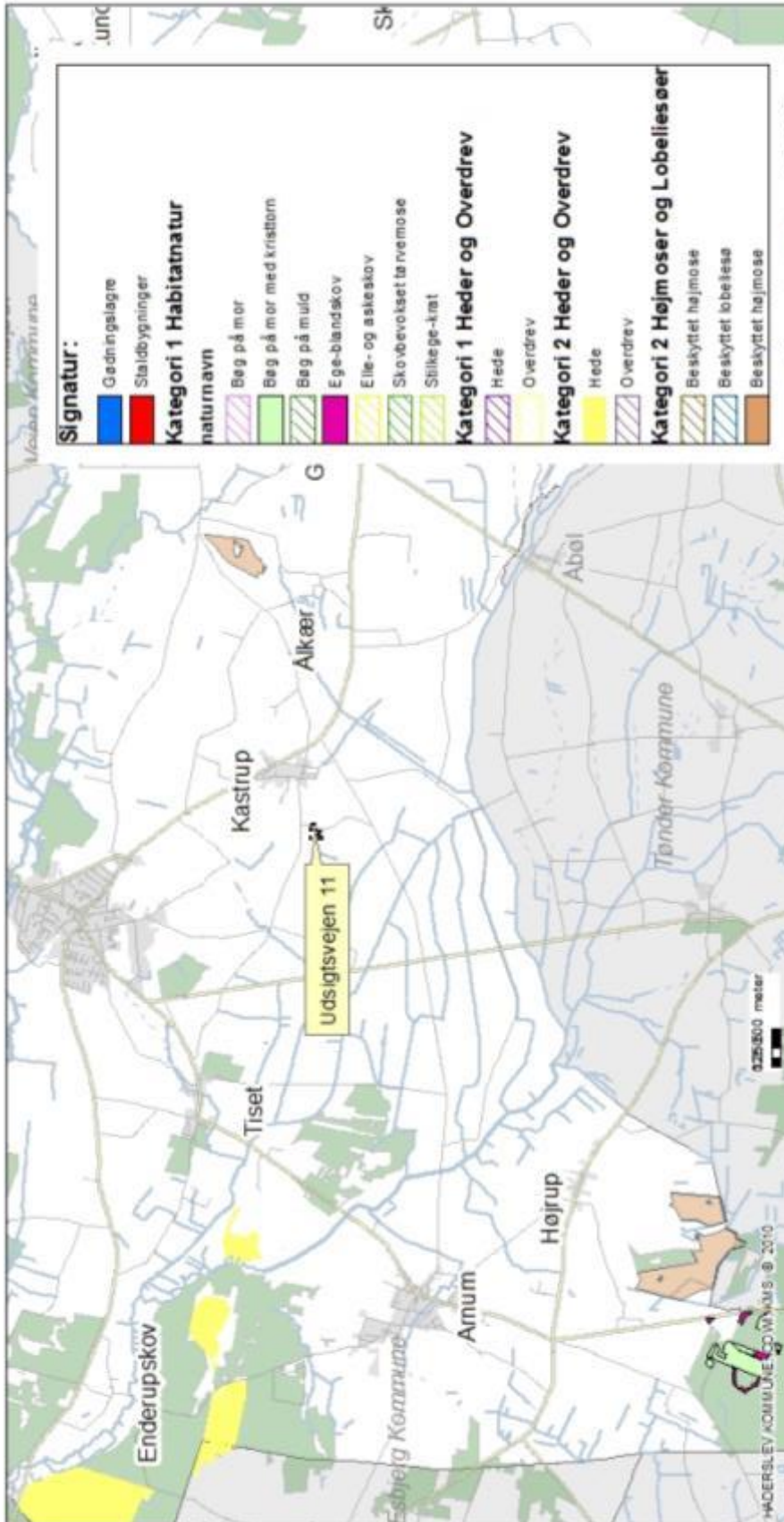
Da projektet ikke indebærer ændring i naturtypers naturtilstand eller andre tiltag som kunne påvirke potentielle bilag IV arters raste- eller ynglepladser vurderer Haderslev Kommune, at bilag IV-arter ikke vil blive påvirket, som følge af det ansøgte.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1 samt § 10, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

⁷ EIONET, European Centre on Biological Diversity - [speciesreport](#)

Bilag 7a – Kort over kategori 1 og 2 natur samt Natura 2000 ved anlæg

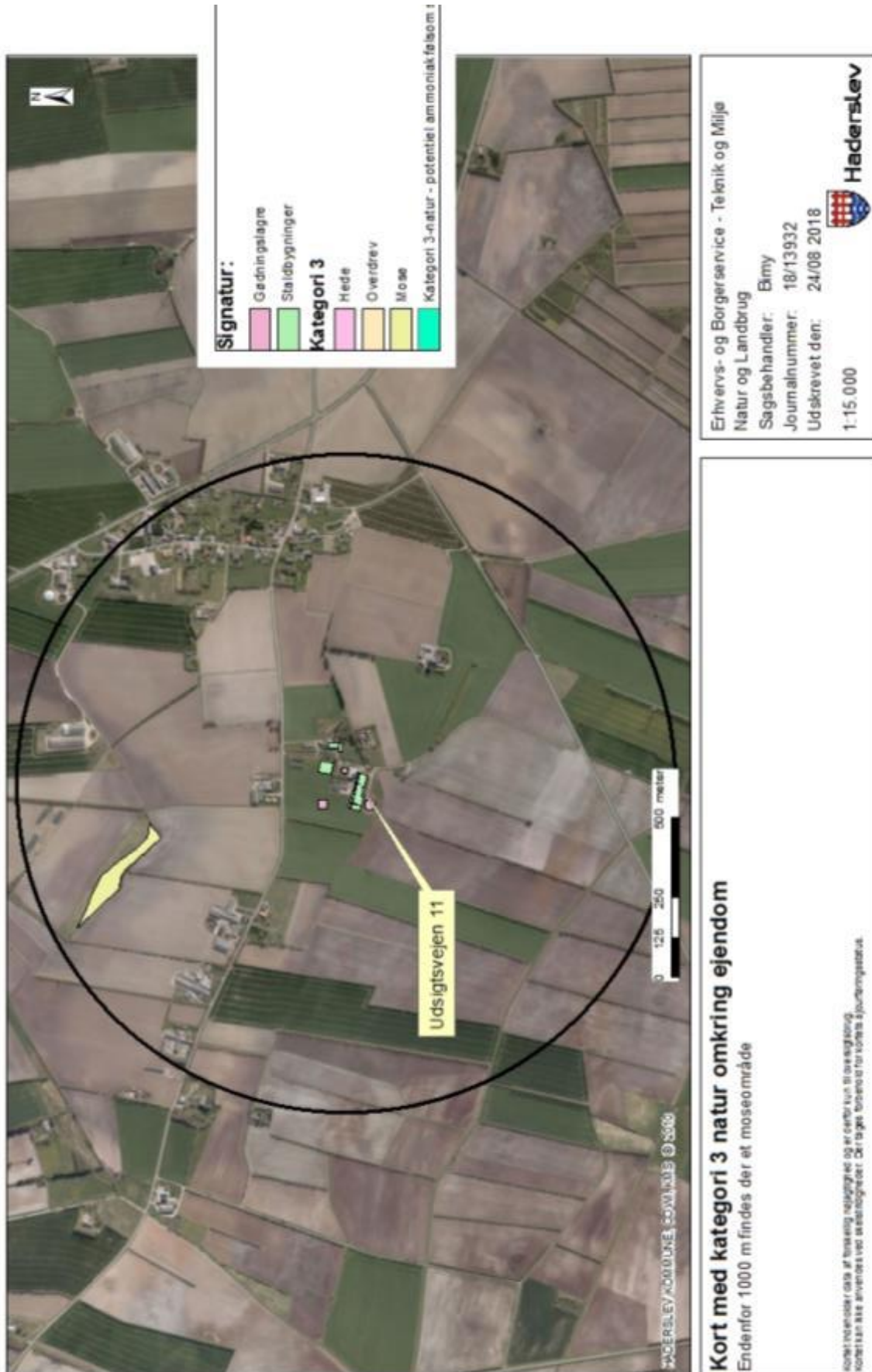
Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
 Natur og Landbrug
 Sagsbehandler: Bimy
 Journalnummer: 18/13932
 Udskrevet den: 24/08 2018

1:73.236

Kort med kategori 1 og 2 natur nærmest Udsigtsvejen 11
 Kategori 1 og 2 natur ligger forholdsvis langt fra ejendommen

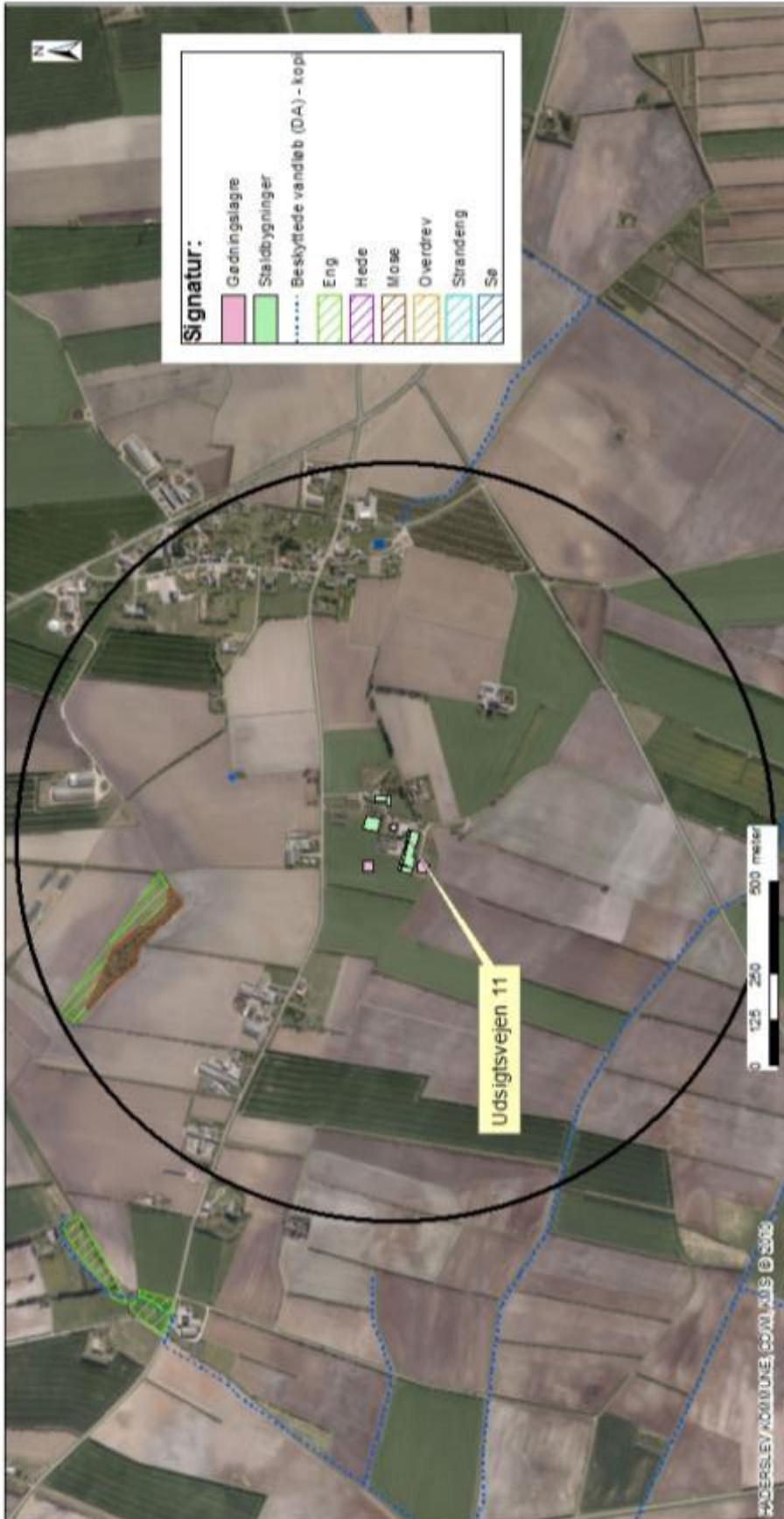
Kortet er udarbejdet i samarbejde med Naturcenter Haderslev og er baseret på data fra Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) og Danmarks Naturgenkendelse (DNG). Kortet kan ikke anvendes ved ekspropriation. Det må ikke kopieres til andre formål end de formål, som er angivet i kortet.

Bilag 7b – Kort over kategori 3 natur ved anlæg

Bilag 7c – Kort over § 3 natur ved anlæg

Erhvervs- og Borger Service - Teknik og Miljø
 Natur og Landbrug
 Sagsbehandler: Birny
 Journalnummer: 18/13932
 Udskrevet den: 24/08 2018
 1:15.000

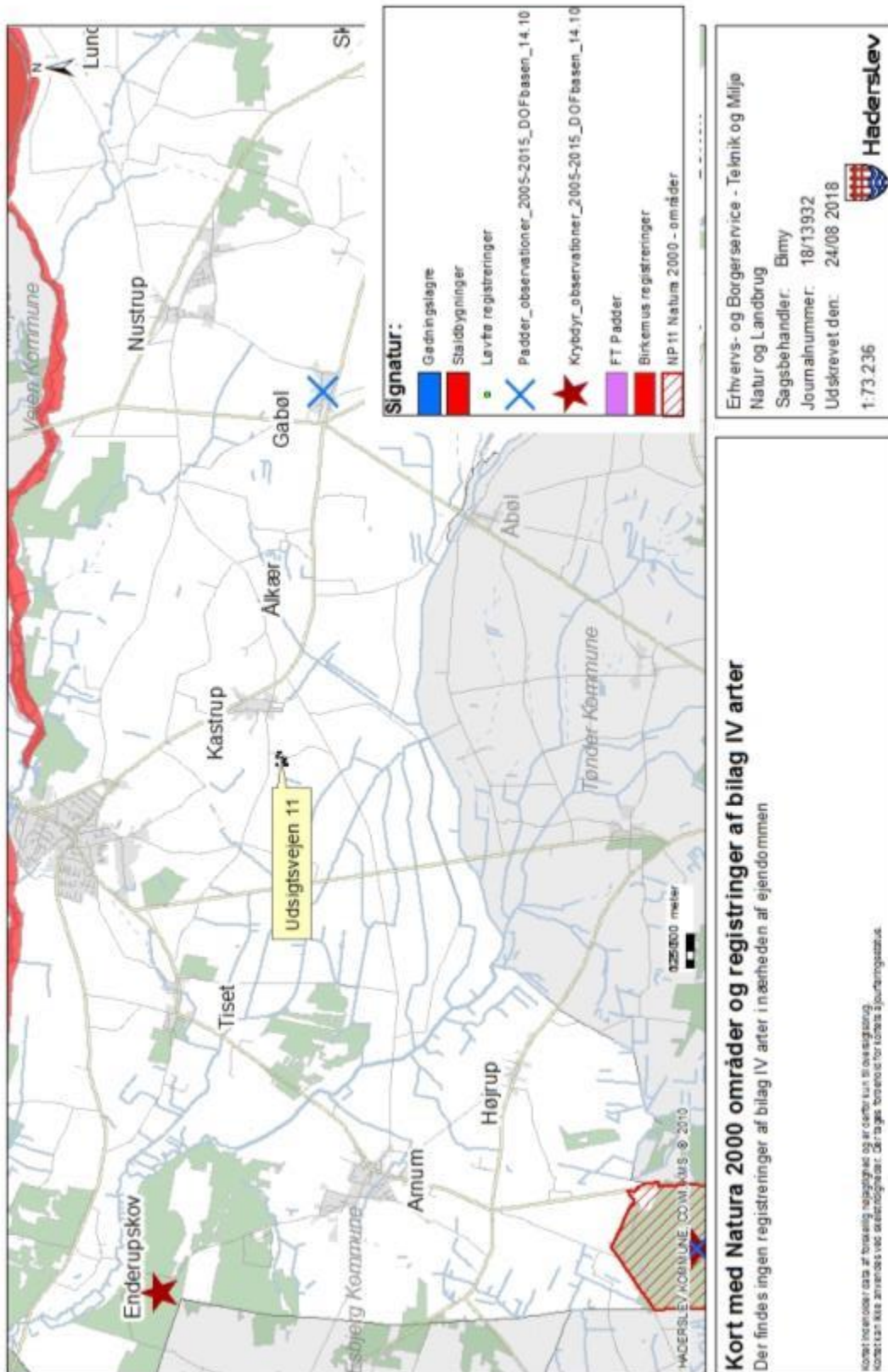

Haderslev

Kort med § 3 beskyttet natur omkring ejendommen
 Endenfor 1000 m findes der 2 små søer, som ikke også er kategorinatur

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orientering. Kortet kan ikke anvendes ved stedsnøgler. Det er taget forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Bilag 7d – Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg

Bilag 7e – Potentielle bilag IV arter

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter, som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentoi*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og søer, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeloftet, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer.

Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrelflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevs- skrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusen må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Odder (*Lutra lutra*)

Findes i alle større vandløbssystemer helt ned til den dansk-tyske grænse. Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Yngle- og rasteområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odder er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året

Projekter som indebærer opsplitting af bestande og levesteder eller som ødelægger eller forringer yngle- og rasteområder kan påvirke odderens yngle- og rasteområder.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser.. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger blandt andet sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padde

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er søer, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løgfrø (*Pelobates Fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene søer og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af søer.

Løvfrø (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Aarhus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune (før 2007) og fundet på en lang række lokaliteter. Løvfrø yngler i lavvandede lysåbne søer, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo Calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede søer af varierende størrelse, men med rent vand. Søer af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfrø gør.

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne søer er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede søer ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvins levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhyncus*)

Arten lever i Vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Det vurderes, at der foruden Vidå i dag kun findes selvreproducerende bestande i Ribe Å, Varde Å og Brede Å, mens der tilsyneladende er en svigtende eller meget lille produktion af snæbel i Kongeå og Sneum Å og en lille bestand i Brøns Å, hvor der ikke har været udsat yngel. Opstrøms i de forskellige åsystemer er der en ræk-

ke sideløb som er vigtige nuværende eller mulige fremtidige gydeområder for snæbelen, herunder Gelså samt Fladså/Gram Å. Der ligger et forslag til at udvide Natura 2000 området Vadehavet med vandløbsstrækninger Gelså frem til Gelsbro og Gram Å frem til Fole Hareby engvandingsselskabs opstemning med udpegning som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.